

Центар војномедицинских установа Београд

Четири куће здравља у једној

Војномедицински центри у Београду – „Славија“, „Нови Београд“, „Карабурма“ и „Војна хитна помоћ“ – били су до 9. јуна 1992. самосталне установе. Од тада су организацијски повезани у Центар војномедицинских установа, али су остали препознатљиви и посебни, незаменљиве карике у систему војног здравства. У њима ради око 550 запослених, а годишње се изврши више од 275.000 општемедицинских и 217.000 специјалистичких прегледа, док се број лабораторијских анализа, дијагностичких и терапеутских процедура креће око 900.000.

Девеог јуна ове године обележена је двадесет једна година од оснивања Центра војномедицинских установа Београд (ЦВМУ), у чијем су саставу четири војномедицинска центра – „Славија“, „Нови Београд“, „Карабурма“ и „Војна хитна помоћ“. Те установе настајале су шездесетих и седамдесетих година. Пре обједињавања три команде командовале су овим здравственим кућама – команде Града, Армије и Гарнизона Београд – и није било координације између њих. Треба подсетити да је у то време у Гарнизону Београд, најве-

ћем у земљи, било око 100.000 војних осигураника, заједно са војницима.

Идеја о обједињавању војне здравствене службе у граду, ради бољег маневра кадром, лакшег командовања и управљања установама, поједностављења логистике, показала се као оправдана. Према речима бригадног генерала проф. др Зорана Поповића, начелника Управе за војно здравство, данас је улога ЦВМУ значајна у систему војног здравства, јер је реч о установи примарне и делом секундарне (специјалистичке) здравствене заштите, што је неопходно да би се адекватно лечили војни осигураници у Београду.

Плодови деценијског рада

Поред поменутих војномедицинских центара, у саставу ЦВМУ је и пети, немедицински део, који чине логистички вод и управа. Њихова управа једна је од малобројних, с обзиром на формацију. То је учињено како би се на рачун административног повећао број медицинског кадра.

У ЦВМУ ради око 550 запослених – 130 су лекари, од којих је 81 специ-

јалиста, око 200 је медицинских техничара разног профила и осталог медицинског кадра. Према формацији недостаје педесетак људи, па се очекује расписивање конкурса уз помоћ Управе за војно здравство и Управе за кадрове Министарства одбране. Потребни су им неуролог, радиолог, уролог, специјалисти опште медицине...

Пуковник др Душко Ристивојевић, управник тог центра, дуго ради у установи и зна њене потенцијале, али и проблеме. Годинама се бори за њен углед и место. Установа се налази у 14 објеката на осам локација и заузима 25.000 квадратних метара просто-

Управник ЦВМУ пуковник др Душко Ристивојевић

ра. Он памти време када је Центар 1992. године имао око 1.000. запослених. Смањења су се одвијала у више наврата – највише 2004. и 2005. године. Током свих тих година није умањен ниједан облик и обим медицинске помоћи, чак су и проширили поједине видове помоћи – збрињавање старије популације.

Војни осигураници чине већину њихових пацијента – 99 одсто, а од пре две године примају и цивиле, који плаћају услуге по одобреном ценовнику.

– У ЦВМУ се годишње изврши више од 275.000 општемедицинских и 217.000 специјалистичких прегледа, уради 513.000 лабораторијских анализа, а број лабораторијских анализа, дијагностички и терапеутских процедура и свих услуга које пружамо је око

900.000 на годишњем нивоу у свим центрима – каже др Ристивојевић.

Управник истиче да на тај начин покушавају да растерете поликлинику ВМА. Према статистичким подацима прошле године су повећали број специјалистичких прегледа за 18.000, а за толико их смањили на ВМА.

– Мислимо да можемо повећати рад и спремни смо да још више оптеретимо наше кабинете, али нам је потребна помоћ око набавке и модернизације опреме, јер сваки пацијент жели да оде тамо где су боља опрема и веће дијагностичке могућности – додаје управник ЦВМУ.

Осим опреме, према речима пуковника др Ристивојевића, проблем је и обезбеђење објеката Центра, јер се налазе у урбаним деловима града, а сви су без видео-надзора. Потешкоћа има и око заказивања прегледа телефоном, иако су на тај начин смањени некадашњи редови.

– Велики број пацијената – од 70 до 80 одсто – успели смо да приволимо да заказују прегледе телефоном. Покушавамо да ту бројку подигнемо на 90 одсто, јер то смањује гужве. То је огроман напредак, јер су раније редови у ВМЦ „Нови Београд“ били дуги и до 50 метара. Међутим, још увек имамо потешкоћа на Новом Београду, због техничких немогућности да се отвори више линија или паралелних линија за заказивање. Такође, требало би да се уведе још бројева за заказивање у ВМЦ „Славија“. Надам се да ћемо и то решити с Управом за телекомуникације (Ј-6), с којом смо добро сарађивали и до сада – каже управник.

Снабдевање санитарским потрошним средствима било је, такође, проблем свих установа у претходним годинама, јер је реализација била успорена и некомплетна, па су се довијали на разне начине. Иако је то оптерећивало рад, ни претпрошле ни прошле године, како истиче управник, ниједна организациона јединица било ког центра није стала због недостатка средстава.

Реч која се најчешће чује у Центру јесте штедња. Она је актуелна на свим нивоима – нема расипања воде, ненаменског трошења струје, горива,

ТРАУМА-ЦЕНТАР НА КОПАОНИКУ

Траума-центар „Копаноник“ је две године привремена „формација“ ЦВМА – од 1. децембра до 15. априла. У њему је осморо запослених, који се смењују на 15 дана – ортопед, педијатар, интерниста, специјалиста опште медицине, техничар, лаборант, рентген-техничар и гипсар. Најзаступљенији је рад ортопеда, који имају дневно 50 до 60 прегледа, а понекад збрињавају 20 до 30 фрактура. Збрињавање подразумева и рентгенско снимање и стављање гипсане имобилизације. За припаднике Војске њихове услуге су бесплатне, а остали плаћају према утврђеном ценовнику. Од плаћања су изузети тешки, хитни случајеви и мала деца – коју збрињавају током 24 сата за било коју болест или повреду.

имају своју топлану... Домаћински користе сваки динар, који није велики у њиховом буџету. До октобра прошле године имали су на располагању и средства из прихода, захваљујући којима су успели да изврше хигијенско сређивање и поправе ентеријер у више центра. Такви грађевински радови у ЦВМУ нису рађени протеклих 15 година.

Управника смо питали да ли има притужби пацијената на њихов рад.

– Притужби ће увек бити и да идеално радимо. Проблеми су смањени на најмању меру. Да бисмо пацијентима изашли у сусрет и могли да чујемо и њихово мишљење, у сваком центру, у свакој организационој јединици, постоје сандучићи за притужбе и жалбе. Пацијент, такође, може сваки проблем са шалтерским или медицинским радником да реши код управника те организационе јединице.

Војномедицински центри сарађују са цивилним и другим војноздравственим установама – Заводом за хитну помоћ, домовима здравља и са ВМА, као највећом у систему војног здравства. Имају одличну, директну комуникацију са Удружењем пензионера и бораца ослободилачких ратова. Они су им чак дали донацију за амбуланту „Церак“, невелику, али њима значајну.

– И поред проблема који се из друштва пресликавају на систем одбране, јер он није под стакленим звоном, оно што ми нудимо – од организације, поштовања хијерархије, дисциплине, реда, опхођења према пацијентима – одржава се ниво који Војска има и тражи од нас. Војни осигураници, посебно пензионери, истичу да је највећи бенефит који имају – лечење у војномедицинским установама. То не желе да изгубе – наглашава др Ристивојевић.

ВМЦ „Славија” – организацијски најсложенији

Организацијски најсложенија установа у ЦВМУ јесте ВМЦ „Славија”, јер јој, поред објекта на Славији, припадају и четири истурене амбуланте – „Бањица” и „Церак”, које по-

стоје одраније, а амбуланте на Војној академији и у Војној гимназији прикључене су пре годину и по дана. У том ВМЦ-у остварује се примарна, делом секундарна здравствена заштита, а и стационарна у специфичним околностима. Такође, они здравствено обезбеђују разне активности – логоровања, провере физичке способности...

У установи ради 88 запослених, од којих је 85 цивила, а чак 90 одсто жена. Током прошле године у ВМЦ „Славија” извршено је највише прегледа у општој медицини на нивоу свих ВМЦ центара – око 115.000. Просек по лекару на Славији био је 36,6 пацијената, што је у складу са нормативима Србије у примарној здравственој заштити.

Пуковник др Славољуб Сталетовић, управник ВМЦ „Славија”, специјалиста опште медицине, каже да су специфични по томе што њихова општа служба ради 365 дана – суботом и недељом од 8.00 до 18.00 часова. Од специјалиста имају интернистички, дермато-венеролошки и гинеколошки кабинет (у амбуланти „Церак”). Стоматолошка здравствена заштита је на примарном нивоу, а имају и ординацију за дечју превентивну стоматологију у амбуланти „Церак”.

– Наши осигураници могу да закажу преглед телефоном два пута дневно – од 13.00 до 15.30 и од 18.00 до 19.30 часова. Кад смо то увели пре три-четири године било је проблема. Заказивањем смо елиминисали „приоритете” – оне који долазе преко ре-

да. У здравству приоритет имају само хитни случајеви – истиче пуковник др Сталетовић.

Амбуланта „Бањица”, којој граветира око 3.500 војних осигураника, махом старије животне доби, дуго је била затворена. Године 2008. успели су да је поново отворе и у њој сада раде три лекара – од којих је један специјалиста и један стоматолог.

Физички најудаљенија јесте амбуланта „Церак”. У њој се лечи око 5.500 осигураника и толико је велика да може прерастати у засебан ВМЦ. Тамо ради изузетно стручан кадар – од петоро лекара четворо су специјалисти опште медицине. У амбуланти имају гинеколога, општег стоматолога, дечијег и превентивног стоматолога и два лаборанта у лабораторији (ту

Пуковник др Славољуб
Сталетовић

се решава око 60 одсто потребних анализа, остале се шаљу на ВМЦ „Карабурма“ или на ВМА).

У амбуланту два пута месечно долазе специјалиста интерниста и дерматовенеролог из ВМЦ „Славија“. Суштина таквог начина рада јесте да се здравствена заштита приближи осигуранику и подигне на виши ниво.

– Када су у цивилном здравству укинута саветовалишта за дијабетес, ми смо од 2008. године отворили наше у „Славији“ и у амбуланти „Церак“. Два лекара смо послали на едукацију – једног у Клинички центар, а другог у ВМА. Прошле године је по истом принципу основано саветовалиште на ВМЦ „Нови Београд“. Суштина отварања тих саветовалишта јесте препознавање оболелих и рад на едукацији осигураника – објашњава пуковник др Сталетовић и додаје да ће такав концепт покушати да примене и код других незаразних хроничних болести.

Амбуланта Војне академије

Издвојене од матичне установе налазе се амбуланте Војне гимназије и Војне академије. У првопоменутој здравствену заштиту ученицима пружају лекар, стоматолог и медицински техничар, док је амбуланта Војне академије сложенија. Она је до 2011. године била у саставу Војне академије, а од када ју је преузео ВМЦ „Славија“ рад у њој је знатно унапређен. Набављена је опрема која је недостајала – ЕКГ уређај, дефибрилатор, боце за кисеоник, а отворено је и превијалиште. Убачена су и стручна дежурства, па део лекара из ВМЦ-а, укључујући и

специјалисте, ту дежура од 12.30 до 8.00 часова наредног дана.

У свом саставу има три ординације опште праксе, три ординације стоматологије, стационар капацитета 30 болесничких кревета, апотеку и лабораторију. У њој се лече кадети и активна војна лица која су ту на служби или су из неке јединице упућени на школовање или курсеве, а ученици из Гимназије долазе у стационар.

Пошћуковник
др Драган Сребренов

Од кад је ВМЦ „Славија“ преузео стационар на Академији, у њему дежурају лекари опште праксе, специјалисти опште медицине и интернисти. Уз сваког лекара дежура и медицински техничар, што раније није била пракса.

Амбуланта, поред здравствене заштите поменутог популације, обезбеђују и физичке провере старешина, војника по уговору. Те активности су непрекидне од 8. априла до 31. октобра. Кадете здравствено обезбеђују и када су на терену.

Најдинамичнији – ВМЦ хитне помоћи

Војномедицински центар хитне помоћи јединствена је установа у Војсци и Министарству одбране. По неким параметрима може се упоредити са цивилним Заводом за хитну помоћ, јер су им принципи рада исти. У саставу тог центра су одељење хитне помоћи, одељење за кућно лечење и одељење за транспорт и санитетску подршку. Данас је у њима запослено 97 људи, од којих је 26 возача. Раде 24 сата дневно, свих 365 дана у години – непрестано су дежурне по две-три медицинске екипе током 12 сати, са диспечером и лекаром консултантом.

Запослени су обучени у Градском заводу за хитну помоћ и на Клиници за анестезију ВМА. Лекари и техничари добили су сертификате, чак су и возачи обучени, јер као чланови екипе учествују у збрињавању.

Зановљен је и ауто-парк – први пут пре четири, а други пут пре три године. Дobili су велика возила, цитроен-џампере за превоз екипа, болесника на дијализу, за превоз тешко повређених, а имају и возило с рампом, по угледу на цивиле, за непокретне особе, које се уносе са колицима. Ту су, такође, и четири мања возила за патронажну службу, односно за кућно лечење. Данас имају укупно 21 возило, а 19 је у оптицају. Возила

су опремљена модерном опремом, као и цивилна хитна помоћ.

Пре две године успели су да се изборе да у стандардну опрему уђе и снабдевање одећом за запослене у Војној хитној помоћи (зимском и летњом), а имају и специјалну обућу. Систем веза је унапређен модерном радио-станицом и мобилним телефонима.

Одељење хитне помоћи намењено је за збрињавање хитних и неодољивих пацијената у кући и на јавном месту. Потпуковник др Драган Сре-

Од пре три године су, уз помоћ Управе Ј-6, набили двадесетчетворочасовни снимач разговора, који бележи све разговоре између диспечера, лекара и пацијената. Тај аудио-запис, како каже др Сребренов, може постати и судско-медицински документ у свакој спорној ситуацији.

– Много нам значи тај аудио снимак. Некад су наши радници били непотребно оптуживани, а нисмо могли то да докажемо. Захваљујући новој опреми можемо да преслушавамо све четири линије, колико их је у оптицају.

У протеклих

годину и по појачан је рад одељења кућног лечења, јер не постоји војни геронтолошки центар, а треба збринути и те пацијенте. У њиховом саставу су четири лекара и лаборант, који непокретним пацијентима вади крв, носи на ВМА, узима налазе, а лекар на лицу места одређује терапију. То је дало изванред-

не резултате. Још бољи су од када је уведено да у кућне посете тешко покретним и непокретним пацијентима иду физијатар и физиотерапеут, који спроводи третман у кућним условима.

У оквиру одељења кућне помоћи су и медицински техничари задужени за поделу парентералне терапије у стану пацијента. Два техничара током 12 сати поделе просечно 50 интермускуларних инјекција и пет инфузија. Возила која их превозе пређу и по стотину километара дневно. Томе треба додати и превијање у кућним условима, а од скоро почињу у кућне посете да иду хирург с хируршком сестром, ради збрињавања, пре свега, опсежних декубита. Велика им је обавеза и превоз 29 војних осигураника на хемодијализу.

Управник др Сребренов истиче да су они једна од најмањих организационих јединица ЦВМУ, али раде уз повећан ризик. Илустрације ради, у

2012. години санитаром је превезено 10.797 људи и пређено 332.310 километара. Од тога је око 90 одсто градске вожње, што оптерећује возаче и возила и може бити узрок ванредних догађаја. Срећом није.

Највећи проблем у раду Војне хитне помоћи представља локација појединих војних осигураника у приградским насељима и селима. У делокругу рада центра јесу санитарска обезбеђења широм гарнизона, ван гарнизона превозења од ВМА до бањских лечилишта и натраг.

ВМЦ „Нови Београд“

Ка ВМЦ-у „Нови Београд“ гравитира велики број војних осигураника – око 26.000. Годишње ту установу посети 260.000 људи, или просечно дневно око 1.000 пацијената. У овом центру ради 183 запослена, од којих је 50 доктора, а 35 су специјалисти свих грана медицине и стоматологије.

Организацијско-формацијски у том ВМЦ-у постоје три службе – служба општемедицинске помоћи, стоматологије и специјалистичка служба. Имају 11 специјалистичких кабинета, лабораторију и апотеку, па је пацијентима пружено све – дијагностика, ле-

Пуковник др Зоран Смиљанић

чење и терапија. У њиховом саставу је и амбуланта „Бежанија“ (за око 3.000 пацијента са Бежанијске косе), у којој раде два лекара и два медицинска техничара.

бренов, управник те установе, каже да 50 војних осигураника дневно потражи њихову помоћ. Око 50 одсто здравствених проблема решава се саветом који лекари дају телефоном у разговору са консултантом (раде у две смене – од 7.00 до 15.00 и од 14.00 до 22.00 часа).

– Консултанти су искусни лекари опште праксе и специјалисти опште медицине, стручни да дају прави савет. Иако је тешко телефоном одредити дијагнозу, постоје одређени критерији за поједине болести. У 40 до 50 одсто случајева не ради се о хитним случајевима. Морам да кажем да су неки пацијенти научили да екипа одмах долази ако кажу да имају бол у грудима. Не смемо да кажемо да заобилазе истину, али и то раде. Хиљаду пута можемо изаћи, а само једном погрешити и не изаћи и – изгубити нечији живот. То урушава све што смо до тада радили – истиче др Сребренов.

Најоптерећенија је служба опште медицинске помоћи, која пружа примарну здравствену заштиту. У њој ради 19 лекара опште медицине, од којих је шест специјалиста опште медицине. На општој медицини годишње се изврши 120.000 прегледа, око 100.000 на специјалистичким кабинетима и до 40.000 на стоматолозији. Може се рећи да тај новобеоградски ВМЦ ради као мали дом здравља (без хитне помоћи), који задовољава потребе града од 30.000 становника.

Стоматолошка служба је у том ВМЦ-у најразвијенија у оквиру ЦВМУ, јер имају максилофацијалну и оралну хирургију, а и протетику. У оквиру примарне стоматолозије имају специјалисту дечије стоматолозије и оралну хирургију.

– Наши пацијенти углавном су задовољни, јер на једном месту могу да обаве и дијагностику и делове субспецијалистичке помоћи. Све пацијенте које специјалистички можемо да збри-

немо збрињавамо овде, а оне које не можемо шаљемо на ВМА. Тако расте ређујемо капацитете ВМА, али то не иде лако. У спровођењу тог етапног лечења пацијената још увек се уходавамо – каже пуковник др Зоран Смиљанић, управник ВМЦ-а „Нови Београд“.

Проблем установе, али и лекара јесте дотрајала дијагностичка опрема.

– Нешто се ново и набави. Током прошле године Кабинет за очне болести добио је дигитални фокометар, ауторефракто кератометар, који нам омогућава бољи рад. Добили смо и нови ултразвучни апарат марке „тошиба“. Наравно, један је недовољан, јер је доста пацијента упућено на нас, па су нам подуже листе чекања. Осим тога, недостаје нам и један радиолог – исти-че управник.

Када је реч о општој пракси, прошле године су имали мањак лекара, па је рад био отежан. То је решено овогодишњим пријемом. Пацијенти су се, каже управник, лане жалили, јер је требало телефонски заказати пријем пет-шест дана раније. Сада је то сведено на два-три дана, евентуално дан. Заказивање код лекара специјалиста иде својим током, мада неки кабинети и не заказују.

ЗДРАВСТВЕНЕ КАРТИЦЕ

– Истовремено са књижицама уводе се и нове здравствене картице за вођење пацијента, које ће бити активирани када се уведу читачи и пратећа информациона опрема. До сада је више од 70 одсто пацијента преузело картице, а непреузете се налазе у Фонду СОВО. Не враћамо пацијенте, не ускраћујемо им здравствену негу, али покушавамо да их приволимо да их преузму. Мислим да ћемо тај задатак привести крају ове године – каже др Душко Ристивојевић.

– Када говоримо о примарној здравственој заштити, за разлику од цивила, наши фебрилни пацијенти не чекају дуго на пријем код другог лекара, ако њихов не ради. Увек имамо једну ординацију која се води као хитна. Ту је заказан релативно мали број пацијента (50 одсто), како би могли да се приме сви хитни случајеви. Нема враћања. Пацијент мора да буде збринут – наглашава пуковник др Смиљанић.

Кроз лабораторију тог ВМЦ-а годишње прође око 25.000 пацијента, а уради се 182.696 лабораторијских анализа разних врста. Набавили су и нов уређај „адвиа“, па могу да раде и хормонске анализе. Сада, практично, могу да ураде све, чак и тумормаркере, које су радили на ВМА. Можда је то привукло и цивилне осигуранике, који одавно долазе код њих на прегледе и плаћају услуге према одобреном ценовнику.

Војномедицински центар „Карабурма“

Војномедицински центар Карабурма јединствена је организациона целина ЦВМУ. Управник те установе потпуковник др Милан Младеновић, специјалиста интерне медицине, каже да су некад били препознатљиви по систематским прегледима регрута, а сада по разним врстама системат-

ских прегледа за различите категорије војних и цивилних осигураника.

До 1. маја прошле године систематски преглед обављао се у једном дану, а од тада траје два дана, јер је подељен на психолошку и здравствену селекцију. Психолошка селекција обавља се психолошким тестирањем на персоналним рачунарима или хедоником. Имају нову Салу за хедонику, која је донација Краљевине Данске. Данци су донирали 30 рачунара, инвентар (столоче, столице, програме у рачунарима), а ЦВМУ извођење грађевинских радова. Од 2. маја 2012. у тој сали је обављено око 3.000 тестирања.

Пошто више нису толико оптерећени прегледима за регрутацију, у ВМЦ-у „Карабурма“ више се баве примарном и делом специјалистичком здравственом заштитом, али мање у односу на друге центре. Њихова служба опште медицинске помоћи није велика, јер им углавном гравитирају пацијенти из Миријева и имају између 3.000 и 4.000 здравствених картона, али је тај број порастао последњих година, јер је у кругу ВМЦ-а отворена аптека, захваљујући којој могу потпуно да збрину пацијенте. У служби опште медицине раде три лекара опште праксе. Осим тога, имају 12 специјалистичких кабинета (11 ради за специјалистичке прегледе), лабораторију и станицу стоматолошке помоћи. Специјалистички кабинети служе и за систематске прегледе и за прегледе пацијента.

Управник каже да је последњих година уложено много труда да се подигне број и обим дијагностичких процедура, а добили су понешто и од савремене опреме – прошле године су набавили реакциометар, а крајем године стигао је холтер ЕКГ-а. Дobili су и савремени апарат за офталмолошке прегледе. Опремиле су се и дигиталним рентгеном, који им олакшава рад и утиче на безбедност запослених при експозицијама. Комплетирали су и ултразвучну дијагностику и раде готово све. Недостаје им ергометрија и холтер крвног притиска, што значи да имају све осим инвазивне кардиолошке дијагностике, што се иначе ради на ВМА. Листе чекања нису дуге и све

Пошћуковник
др Милан Младеновић

се завршава током једног месеца. Код њих долазе чак и пацијенти са упутима ВМА. Посебно је популарна њихова кардиологија.

– Имамо и одлично опремљену лабораторију, где се обавља широка палета лабораторијских процедура. Радимо не само хематолошке и биохемијске претраге, него и анализе тумормаркера, хормонске анализе, али и анализе на присуство токсичних материја. Набавили смо дигитализовани систем, СЛИС, који нам омогућава да укцувањем матичног броја или имена и презимена пацијента добијемо све његове претходне анализе.

У том центру је прошле године обављено 32.500 специјалистичких и 52.600 специјалистичких систематских прегледа. Најоптерећенији су кабинети за кардиологију, неуропсихијатрију, ОРЛ, офталмологију. Рад неуропсихијатријског кабинета оптерећује и недостатак неуролога. Највећи број систематских прегледа управо иде кроз кабинете, а кардиологија је оптерећена због разних дијагностич-

ЛЕЧЕЊЕ И ЦИВИЛА

27

– Управа за војно здравство је у фази припреме за јавну расправу о новом закону о војном здравству, који је у форми предлога приведен крају. Прибављају се мишљена појединих институција, пре свега министарстава, а после ће бити организована јавна расправа. Наш предлог је да се цивили који раде у Војсци добровољно одлуче да ли ће бити осигураници у систему војног здравства – истакао је генерал проф. др Зоран Поповић.

ла пре свега ВМА, и добили бисмо и врло модерне установе секундарног нивоа здравствене заштите. Значајна је и наша активност на адаптацији простора на Бежанијској коси у Војномедицински центар, у којем ће се војни осигураници лечити близу места становања. То су планови који ће се реализовати у складу са новчаним средствима – истиче генерал проф. др Поповић.

Начелник Управе каже да је потпуно јасна визија војног здравства, која подразумева збрињавања по индикацијама – од примарне до терцијарне здравствене заштите – и да је то добар систем који треба чувати и неговати.

– У прилици сам да комуницирам са колегама који су шефови санитета у многим земљама. Они који су се одрекли војног здравства имају проблем, јер своје војноздравствене кадрове морају да школују у другим земљама. Сем тога, мора да постоји одређена аутономија војног здравства због респектабилних капацитета које има, а то су озбиљни државни ресурси о којима се мора водити рачуна. Не кажем да се не може адекватно руководити у свакој варијанти, али је нама највећа гаранција да је здравствена подршка систему одбране најефикаснија и најсигурнија на овај начин – закључује генерал проф. др Зоран Поповић. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимео Горан СТАНКОВИЋ

ких процедура које се ту раде. Зато су кардиологију „извукли“ из систематских прегледа, па се они већином обављају на интерном кабинету.

Управник помиње као актуелан и проблем дотрајалих објеката. Наиме, зграде тог центра, које се налазе на површини од 3,5 хектара, изграђене су углавном 1951, а последњи пут су реновиране седамдесетих година. Данас је, нажалост, већина објеката у лошем стању. Због дотрајалости су поједини кабинети премештани у централни објекат – служба опште медицине, кабинет за кожне болести и стоматологија. Много тога су урадили – окречили унутрашње просторије и претворили део ходника у приземљу на првом спрату у ординације.

Центри у систему војног здравства

Начелник Управе за војно здравство бригадни генерал проф. др Зоран Поповић, говорећи о плановима за развој ЦВМУ, нагласио је потребу сталног осавремењавања технологије рада и едукацију кадра

Бригадни генерал
проф. др Зоран Поповић

свих профила и, наравно, набавку одговарајуће опреме.

– У плану је претварање ВМЦ-а на Карабурми у болницу нивоа секундарне здравствене заштите, која би имала 100 кревета и три операционе сале за мање захтевне хируршке интервенције. Планирали смо и градњу геријатријског центра на Карабурми. На тај начин би се знатно растерети-